

O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH ЗДРАВООХРАНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА

Tibbiyotning oliy
maqsadi — inson
salomatligiga
erishishdir.

Высшее благо
медицины —
здоровье.

❖ Gazeta 1995-yil oktabr oyidan chiqqa boshlagan. ❖ № 38 (450) 2005-yil 27 sentabr-3 oktabr ❖ Seshanba kunlari chiqadi. ❖ Sotuvda erkin narxda.

ПОКЛОН ТЕБЕ, УЧИТЕЛЬ!

На школьный двор
вступают первоклашки,
Чтобы за партой крылья
обретать,
И белые нарядные
рубашки —
Как чистый лист, что
книгой должен стать.

Какие же вы разные,
ребята:
Мечтатели, тихони,
драчуны,
Поэты, созидатели,
солдаты —
Вы грамотными
Родине нужны.

Премудрость жизни
вложит в вас учитель
И знаниями щедро
одарит;
Талантов подрастающих
ценитель,
Он вашими надеждами
горит.

Он с радостью
пятёрку вам поставит,
А двойка ему сердце
обожжёт;
Он заплутавших к истине
направит,
А с оробевшим об руку
пойдет.

Победы ваши —
для него награда,
Как землелашцу —
щедрый дар земли:
Ему для счастья лишь
увидеть надо,
Что все побеги дружно
проросли.

Когда звонок последний
прозвучит,
Вам открывая новую
дорогу —
Он, как детей, вас всех
благословит
И вновь начнёт готовить
вам подмогу.

И долго будут в памяти
хранить
Наследники наставника
седого,
Премудрости серебряную
нить
И добрый пламень
золотого слова.
Владимир КУДРЯВЦЕВ.

Ўқитувчи ва мураббийлар!

Инсон зоти борки, мактабгача тарбия муассасасида таълим олиб, илк бор ўқиш-ёзишни ўрганиб, сизда меҳр уйғотади. Сизнинг бит-мас-туганмас бойлигингиздан баҳра олиб, жамиятнинг турли жаб-ҳаларида ўз ўрнини топа бошлайди. Ҳаётга ўзгача назар ташлаб, ўзгача фикрлайди. Кундан-кунга янги ва янги кашфиётлар яратади. Яшаб турган оламига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади ва унутилмас из қолдиради. Хуллас, буларнинг барчаси Сиз азиз ўқитувчи ва мураббийларнинг шарофати туфайлидир.

Шу боис, Сиз азизларни тобора яқинлашиб келаётган улўғ айёмингиз билан самимий муборакбод этаман. Сизларга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, оилавий бахт тилаб, келажак авлодни мустақил Ватанимизга муносиб фарзандлар бўлиб етишишига барча куч-ғайратингизни сарфлаб, улўғ номингиз янада юксакларга кўтарилишига тилакдошман.

Феруз НАЗИРОВ,

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири.

Шоғирдлар кўзида порлаган ёғду,
Устоз юрагига инган шабнамдек.

Меҳнатинг захмати келтирса шодлик,
Шуод мураббийга олиқ мукофот.

1995 йилнинг 1 октябр кунини газетамизнинг илк сони нашрдан чиқиб, муштарийлар қўлига етиб борди. У кўёнинг заррин нурлари мисол ҳар бир хонадонга ёғду бўлиб кирди. Ойлар, йиллар ўтиб, газетамиз тўққиз баҳорни ортда қолдириб, муборак 10 ёшини кутиб олмоқда...

Қаранг-а, газетамизнинг 10 ёшга тўлиши муносабати билан устоз ва мураббийлар кунининг нишонланиши ҳам нашримиз файизга файиз қўшди. Шунингдек, узукка кўз қўйгандек, бугунги сонимизда оддий, камтарин, самимий инсонлар меҳнатининг мадҳ этилиши ҳам айни муддаодир. Қалблари зилол сувлар каби тиник, тоғлар ҳавоси мисол бегубор, ниятлари эса равон йўллар сингари чексиз бўлган Наманган вилоятидаги тиббиёт ходимларининг меҳнат ва фаолиятларига назар ташласангиз беихтиёр уларнинг халқ саломатлиги йўлида қилаётган беназир ишларининг самараси улкан эканлигига гувоҳ бўласиз.

УСТОЗЛАРГА ЭЎТИРОМ

Яқинда биз, бир гуруҳ ҳамширалар Тошкент врачлар малякасини ошириш институтида икки ҳафта давомида бир қанча таниқли профессор дом-лалардан касбимизга доир турли мавзуларда қизиқarli маърузалар тинглаб, билимимизни янада бойитиб қайтдик.

Республикамаизнинг турли вилоятларидан ташриф буорган ҳамкасбларим билан дўстлашиб, тажриба алмашиш, касбий маҳоратимизни ошириш менга ниятда завқ бағишлади. Айниқса, кафедра мудири, профессор Д. Асадовнинг «Соғлиқни сақлаш тизими нима у?», «Тиббиётимизнинг тарихи», домла Ф. Минг-лиқулловнинг «Бирламчи тиббий санитария ёрдами ва ўрта тиббиёт ходимларининг роли», профессор Н. Хўжаеванинг «Тиббий деонтология ҳақида-ги, тиббиёт фанлари доктори М. Айзиков, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазириликнинг «Ҳамширалик иши» бўйича бош мутахассиси, Ҳамширалар Ассоциациясининг раиси Р. Солихўжаевларнинг қизиқarli ва сермазмун маърузалари тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди.

Амалий машғулларда Акушерлик ва гинекология илмий текшириш институтида бўлиб, туғруққа тайёрлаш ҳамшираларнинг иши билан яқиндан танишиш, уларнинг бой тажрибаларини ўрганиш ўз касбимизга бўлган қизиқишимизни янада оширди. Мазкур институтининг бош ҳамшираси Клара Исмоилованинг иш тажрибасидан катта қониқиш ҳосил қилдик. Профессор Хайрулла Муртавова «Санитария-эпидемиология хизматининг асослари», бош ҳамшира Гулнора Бахтиёровна, ҳамшира Зулфия Буржиқоваларнинг «Оила ҳамшираси» тўғрисидаги маърузалари бизга кўп нарсани берди. Шунингдек, Республика шойилинч тиббий ёрдам илмий марказидаги ишлар билан танишганимизда бу ердаги бўлимларда олиб борилаётган фаолиятлар бизларда катта таассурот қолдирди.

«Сиҳат-саломатлик йили»да биз ҳамшираларга бекиёс ғам-хўрлик кўрсатиб, бой тажрибаларини ўргатган, ўз касбимизга нисбатан катта қизиқиш уйғотган, ўқиш давомида қулай шарт-шароитлар яратиб берган Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирилик ва Тошкент врачлар малякасини ошириш институти ходимлари-га, жумладан, «Ҳамширалик жараёни ва ёзувлари» асосчи-си Рихси Солихўжаева, меҳри-бон ўқитувчи ва раҳбар Гулно-ра Тожибоева ҳамда кафедра мудири, профессор Дамин Асадовларга чин дилдан мин-натдорчилик билдираман.

Матлуба ШОКИРОВА,
Республика шойилинч
тиббий ёрдам илмий
маркази Жиззах вилояти
филиалининг жарроҳлик
бўлими бош ҳамшираси.

«Сихат-саломатлик йили» йўқламаси: Наманган вилояти

Мен Наманган вилояти соғлиқни сақлаш бошқармасига қарашли тиббий муассасаларида сафар хизматига бўлар эканман, сўзим бошида бир нарсани таъкидлашни жоиз деб билдим. Инсон дунёга келгандан сўнг, оила ва жамиятда ҳамда турли муҳитда улғаяди, вояга етади, камол топади. Лекин шу давр мобайнида у ўзига керак бўлган жамики фазилатларни шакллантиришга ҳаракат қилади. Агар инсон ана шу шаклланиш вақтида давр кўзи билан жамиятдаги борлиқни кенг доирада ид-рок эта олсагина, ундан комил инсон чиқишига шубҳа йўқ. Мен жамиятимиз ва халқимиз учун фидойи меҳнат қилаётган кишиларда ана шундай муҳим жиҳатлар мавжуд бўлишини истардим. Чунки, ҳар бир тизим фаолиятида ҳам инсонларнинг ўзига

хос бетақорор ва нодир ўрни бор. Айниқса, республикасида тиббиёт тизимида фаолият олиб бораётган мутахассислар меҳнати хурмат қиламан. Уларнинг инсонлар саломатлиги йўлида қилаётган савобли ишларининг чеки йўқ. Шу боис, ана шундай хайрли ишларни сидқидилдан бажараётган Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ва унга қарашли бўлган тиббиёт муассасалари ходимларининг меҳнатларини газетамиз саҳифаларида эътироф этишни жоиз деб билдик. Аввало, вилоят соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган ишлар билан танишиш мақсадида Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг бошлиғи, тиббиёт фанлари доктори, профессор Муҳаммад Ҳабибович Ваққосовни суҳбатга қорладим.

Ислоҳот одимлари

— Вилотимиз тиббиёт тизимида фаолият юритаётган тиббиёт ходимларининг халқимиз саломатлиги йўлида олиб бораётган меҳнатларини қадрлайман. Улардаги касбий маҳорат, тажриба қўлмаларининг бойлиги вилоят тиббиёт тизимидаги асосий муваффақиятларнинг мезони десам янглишмаган бўламан.

Хурматли Президентимиз «Соғлом халқ, соғлом миллат» буюк ишларга қодир бўлади», деб таъкидлаганидек, жамоамиз ахори ҳам ана шу ибратли иборага амал қилган ҳолда фаолият юритиб келмок-

риш мақсадида соғлиқни сақлаш бошқармасининг 2005 йил 7 февралдаги 41-сонли буйруғи ва дастури ишлаб чиқилиб, барча даволаш-профилактика муассасаларига ихро этиш учун юборилган эди. Жорий йилнинг 8 охи мобайнида дастурнинг бажарилиши бўйича муайян ишлар қилинди.

Аҳолининг кенг оммаси учун соғлиқни муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш, соғлом турмуш тарзи, репродуктив саломатлик, гиёҳвандлик, ичкилик, тамаки чекиш, ОИВ/ОИТСнинг олдини олиш асосларини шакллантиришнинг муҳим масалалари

лан, 8125 нафар аёл ИК билан, 7370 нафар аёл бошқа усуллар билан, 1447 нафар аёл эса ИЖК билан жами 43825 нафар аёл контрацепция билан қамраб олинди.

Скрининг марказларига биоматериал олиш учун махсус филтр қозғоли бланкалар билан скрининг тадқиқотлари ўтказиш мақсадида реактивлар билан таъминлаш борасида ўшб банднинг бажарилиши бўйича Республика «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси ва Республика Скрининг маркази томонидан республика бўйича барча вилоят «Она ва бола» скрининг марказ-

ЮКСАК ШИЖОАТ САРИ

да. Ўшбу иборанинг мазмун ва моҳияти инсон саломатлиги учун муҳим бўлган барча йўналишларни ўзида акс эттирган. Жумладан, соғлом турмуш тарзининг концептуал асосларини илмий-тадқиқотларга, ўсиб келаётган авлоднинг тарбиялаш ва таълим беришга, жамият ҳаётига жорий этиш бўйича ўзлашмас таълим, соғлиқни сақлаш, маданият, спорт тизимида, маҳаллаларда, меҳнат жамоаларида халқнинг тарихий маданий меросига ва соғлом турмуш тарзи бўйича ҳозирги замонавий фан ютуқларига асосланган маданий анъаналарни, ноёб қадриятлар тизимини шакллантиришга йўналтирилган тушунтириш тадбирларини ташкил этиш, аҳоли кенг қатламлари, айниқса, ёшлар ўртасида саломатлик қадрини, фаол ўзоқ умр кўришга эришиш гоёларини англашни чуқурлаштириш бўйича тарбиявий ва маърифий ишларни амалга оширишни таъминлашдан иборатдир. Бу борада қўллаб-қувватлаш мақсадида амалий ишлар бажарилиди. Шунингдек, 2005 йилнинг «Сихат-саломатлик йили» деб аталганининг ўзи ҳам тиббиёт ходимлари зиммасига улкан масъулият юкледи. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 25 январдаги «Сихат-саломатлик йили» Давлат дастури тўғрисидаги 30-сонли қарори, шунга асосан вилоят ҳокимининг 2005 йил 2 февралдаги 27-сонли қарорини соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимида бажари-

бўйича кўргазмалар қўлланмалар, турли хил мавзулардаги тадбирлар ўтказилди. Чунки, бу глобал муаммолар бутун дунё халқларини ташвишга солган масалалардир. Шунинг учун, ўшбу касалликларга қарши курашиш ишлари вилоятимизнинг барча ҳудудларида тиббиёт ходимларимизнинг сай-ҳаракатлари туфайли олиб боришмоқда.

Бундан ташқари, сил касаллигининг олдини олиш мақсадида Республика Саломатлик институти Наманган вилоят филиали томонидан кенг миқёсда тушунтириш ишлари олиб борилиб, мактаб, мактабгача тарбия муассасалари, маҳалла ҳамда қорхона ва ташкилотларда давра суҳбатлари, учрашувлар, видеофильм ва радиороликлар намойиш этилиб, буклет, плакат, рисола ҳамда эслатмалар тарқатилди.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича ҳам намунали ишлар йўлга қўйилди. Айниқса, жорий йилнинг 6 охи давомида 531009 нафар туғиш ёшидаги аёлларнинг 506869 нафари, яъни 95,4 фоизи чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилиб, 378178 нафариди (74,6 %) турли хилдаги экстрагенитал касалликлар аниқланди ва шу кунга қадар уларнинг 58,1 фоизи соғломлаштирилди. Шу билан бир қаторда грантлар бўйича ажратилган маблағлар ҳисобига «Репродуктив саломатликка қўмаклашиш 2» лойиҳасини амалга ошириш давом эттирилмоқда. Қўтиллари ҳомиладорлигининг олдини олиш мақсадида эса жорий йилнинг 6 охи давомида 25463 нафар аёл БИС билан, 1420 нафар аёл ОК би-

ларини реактивлар билан таъминлаш режалаштирилган бўлиб, май ойида марказга гипотериоз, фенилкетонурияга текшириш ўтказиш учун реактивлар ва махсус қорғоз тўпламлари келтирилди. Барча туман марказий касалхоналарининг туркук бўлимлари тиббиёт ускуналари билан жиҳозлаш, репродуктив саломатликни муҳофаза қилиш шаҳар ва туман туркук комплексларини моддий-техник базасини мустаҳкамлаш мақсадида халқаро ҳамкорлик доирасида ЮНФПА томонидан 2005-2009 йиллар давомида таъминланиш режалаштирилган. Жорий йилнинг август ойида республика ақшерлик ва гинекология илмий текшириш институти Наманган филиали ва барча туман туркукхоналарига 14 та «СОНОМЕТ» УЗИ аппарати 123 минг еврога келтирилиб фойдаланишга топширилди. Республика шошилич тиббий ёрдам вилоят филиалида 2005 йил 31 май кунидан 125-сонли буйруғига асосан 10 ўринли детоксикация бўлими ташкил этилди. Шунингдек, филиалда шошилич коронахирургия ва интервенцион кардиология бўлимларини ташкил этиш мақсадида бўлимни жорий таъмирлашга лойиҳа смета ҳужжатлари тайёрланди ва энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланиши бўйича танлов олиб боришмоқда. Булардан ташқари шошилич кардиореанимациянинг долзарб муаммолари ва интервенцион кардиологияни вилоятда ривожлантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида 2005 йил сентябрь ойида Новосибирск вилоят соғлиқни сақлаш департаменти мутахассислари билан илмий-амалий ўқув семинарини ўтказиш бўйича тайёргарлик ишлари олиб боришмоқда. Ўшбу мақсадда зарур тиббий анжомлар сотиб олиш учун РШТЕ-ИМ Наманган филиалида «Шошилич кардиохирургия хизматини ташкил этиш» бўйича республика илмий-амалий ўқув семинарини ўтказиш дастури ишлаб чиқарилмоқда. Республика тез тиббий ёрдам марказининг 11 та филиалини зарур тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш мақсадида ҳар бир туман шошилич тиббий ёрдам филиалига 3 та ФЭГДС, 5 та УТГ, 1 та ЭКГ аппаратини тўртинчи қоракда олиб бериш режалаштирилган.

Вилоятнинг психоневрология ва кардиология шифохоналарида мукамал таъмирлашни амалга ошириш, вилоят психоневрология деспансерини бошқа бинога кўчириш чоралари қўрилмоқда. Шунинг билан бир қатор ишлар бошлаб юборилди. Бошқармаимиз билан молия бошқармасининг 2005 йил март ойидаги 86-15 сонли қўйма буйруғига асосан ҳар бир шаҳар ва туман марказий шифохоналарига қишлоқ врачлик пунктлари билан шуғулланадиган бош врач ўринбосарлари тайинланди. Жаҳон ривожлантириш Банки ва «Саломатлик-2» лойиҳасининг мутахассис вакиллари билан биргаликда жорий йилнинг 23-25 март кунлари вилоятимиздаги мавжуд қишлоқ врачлик пунктларини жиҳозлаш

мизга сифатли тиббий хизмат кўрсатмоқда.

Тез тиббий хизмат станциялари ва кичик станцияларда 14 та санитария автотранспорти хизмат қилинмоқда. Ходимлар махсус кийим-бош ва рашиалар билан таъминланган. Замонавий алоқа воситаларини сотиб олиш бўйича Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тендер ўтказиш ишлари олиб боришмоқда.

Амалга оширилаётган ишлар ва келгусида қилиниши керак бўлган вазифалар ишимизнинг мақсадини белгилаб беради. Лекин бу борада олиб борилаётган фаолиятларнинг муваффақияти билан бир қаторда муаммо ва камчиликларимиз ҳам йўқ эмас. Ҳаёт тинимсиз ҳаракатдан иборат. Шу боис, меҳнатларимизни янада изчил йўлга қўйиш учун тинмай излаш ва шижоатли фаолиятда бўлишимиз муҳим. Албатта, гапирган билан муаммо ёки

учун зарур бўлган асбоб-ускуналар билан таъмин этиш ўрганиб чиқилиб, таклифлар берилди. Ҳозирги кунда 121 та КВПда таъмирлаш ишлари бошланган, 27 та КВП фойдаланишга топширилди. Барча шароит ва имкониятлари мавжуд КВПлар таъмирлаш ва малакали мутахассислар билан таъминланиб, имконият даражасида тиббий асбоб-анжомлар билан жиҳозланди ва халқ-

камчиликлари олдини олиш ишлар кулрок. Бунинг учун ишнинг кўзини била оладиган кадрлар салмоғини оширишни муҳим деб биламан.

Умид қиламанки, вилоят тиббиёт тизимида ишлаётган ҳар бир кадр ўзининг салоҳиятидан келиб чиққан ҳолда халқимиз саломатлиги йўлида виждонан меҳнат қилишига ишонаман.

Азиз муштарий! Сиз қисқа бўлса-да Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг фикрлари билан ўртоқлашдингиз. Газетамизнинг навбатдаги саҳифалари орқали сиз аҳоли учун хизмат қилаётган вилоят тиббиёт ходимларининг меҳнати билан яқиндан танишасиз.

Аҳолининг кенг қатламлари фойдалана оладиган ва сифатли соғлиқни сақлаш тизимини яратиш, тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базасини ривожлантириш ва мустахкамлаш, уларни замонавий ташхис ва тиббиёт асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш чора-тадбирларини амалга ошириш.

«Сиҳат-саломатлик йили» Давлат дастуридан.

Бундан беш йил олдин Навоий вилоят, Нурота туманига қарашли олис бўлган, яъни аҳолиси тоғ-ён бағрларида жойлашган «Катта эш» қишлоғининг қишлоқ врачлик пунктида бўлиб, у ерда халқ саломатлиги йўлида матонатли меҳнат қилаётган ҳамшира Шарофат Хайдарованинг ҳолис хизматларини кўриб, тан берган эдим. Чунки, вилоятдан 150 километр, тумандан 70 километр қақрим нарида ўз кучи, ақл-идроқи ва билими билан ишлаётган инсоннинг нималарга қодир эканлигига гувоҳ бўлганим, ҳамон кўз олдимда. Шарофат опа 2500 дан зиёд аҳолига ҳам ҳамшира, ҳам фельдшер, ҳам доя бўлиб тиббий хизмат кўрсатаётганлиги аҳоли томонидан эътироф этилди. Айниқса, яйлов ва қириқларда ишлаб юрган меҳнаткаш халққа ёзиб-ёзи, қишни-қизил демая, по-ю пилёда юриб, кези келганда отасининг уловидан фойдаланиб, қанча инсонлар ҳаётини сақлаб қолганлигини Шарофат Хайдарова ўз сўзларида таъкидлади. Бундан ташқари, табиат талафотлари туфайли бахтсиз ҳодисаларга дуч келган, шунингдек, захарли ҳашаротлар чакқан инсонларга биринчи ёрдамни кўрсата олган жонкуяр ҳамшира меҳнатидан миннатдор бўлган беморларнинг дил сўзларини эшитиб, бундай тоғли ҳудудда ишлаш осон эмаслигини тушуниб етдим...

Шу боис, юртимиз вилоятлари бўйлаб хизмат сафарларида бўлганда ана шундай ҳудудларда ўзининг фидойи меҳнати билан халқнинг дардига малҳам бўлаётган шифокор ва ҳамширалар билан суҳбатлашиб, улар меҳнатининг нақадар оғирлигини юракдан ҳис этиб, қадрлайман. Чунки, бундай инсонлар самимий, камтар, меҳнатсевар, меҳрибон бўлишади. Улар халқнинг дарди билан яшайди. Агар шароити бўлмаса-да, оғриб келган беморга ўзининг меҳрибонлиги ва ширинсўзлиги билан нажот бахш этади.

Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимидаги фаолиятлар билан таъриф эканман, узоқ манзилда яшаётган аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат ҳамда кадрларнинг иш фаолиятлари билан қизиқиб, тоғли ҳудудлардаги қишлоқ врачлик пунктларида бўлиш истагини билдирдим. Биз Янгикўрган туман марказий шифохонасининг бош шифокори Қ. Усмонов билан туманининг узоқ тоғли ҳудудда жойлашган Нанай қишлоғининг «Қайроқи» қишлоқ врачлик пунктига йўл олдик.

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳар битта бўйруғи тартиб билан қўйилганлиги ҳамда уларнинг ижроси тўғрисидаги маълумотларни кўриб, мўъжазгина тиббиёт муассасасида тахсисга лойиқ ишлар амалга оширилаётганлигининг гувоҳи бўлдим.

Қабулхона ёнидан ўтар эканмиз, деворда осигилқ турган дил дафтарига кўзимиз тушди. Уни варақлаш давомида ташриф булурган инсонларнинг миннатдорчилиги-ю, тилаклари бизни бефарқ қолдирмади. Айниқса, Аҳмадхон аканинг фахр билан айтган гаплари ҳамон қулоғимизда жаранглаб тургандек: «Яқиндагина ҚВПмизга Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Марат Ҳожибеков келган эди. Унинг меҳнатимизга бўлган эътиборидан нихоятда хурсанд бўлдик».

ҳам эшитдик, қийинчилик ва муаммоларга дуч келдик. Чунки, уша пайтда бундай шароит ва имкониятлар маъжуд эмас эди. Бугунга келиб эса, шароит ва имкониятлар яратилганлиги оқибатида аҳолининг бизга ва тиббиётга бўлган ишончи ортганини кўряпмиз. Биз ҳамширалар меҳнати қадрланаётганлиги ҳам касбимиз инсон соғлиғи учун нақадар муҳим эканлигини кўрсатмоқда. Оила ҳамшираси тусини олган фаолиятимиз давр талаби билан ишлашни тақозо қилмоқда. Меҳнатимиз билан мактабиш эмас, балки халққа кўрсатаётган тиббий хизмат сифатини янада оширишга ҳаракат қилишимиз лозим деб ўйлайман.

Бизни ҚВПдаги бир кунлик иш фаолияти қизиқтириб қолди. Яна Аҳмадхон акани суҳбатга чорладик. Бир кунда қанча бемор қабул қилиниши, кунлик иш режа қай даражада олиб борилаётганлигини шифокор, ҳамшира ҳамда лаборантлар дафтаридида қайд этилаётганлигини бир-бир кўриб чиқдик. Бир ҳафталик қабул рўйхатида назар ташлаганимизда, бир кунлик беморлар сони 50-60 нафарга етаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Бундан ташқари, ҳудудда жойлашган ташкилотларнинг тиббий кўриқдан ўтказилаётганлиги белгилан қўйилган. Айниқса, эмлаш ишларини жадаллик билан ўз вақтида ўтказилаётганлиги ҳам юқоридагилардан мустасно эмас эди.

Муассаса ичида ташкил этилган «Саломатлик» бурчаклари бизни бефарқ қолдирмади. Энг қувонарлиси, «Саломатлик-1» лойиҳаси томонидан ишлаб чиқилган 27 турдаги буклетларнинг қатор қилиб тартиб қўйилганлиги ҳам ходимларнинг таъриба қўлларининг бойишида ва аҳолининг тиббий саводхонлигини оширишда ўрни бўлакча эканлигини кўриб, мамнун бўлдик. Бинобарин, оналик ва болаликни муҳофаза қилишга доир, шунингдек, ОИВ/ОИТС, гивҳандлик, ичкилик, қашандалик каби иллатларга қарши ҳамда сил касалликлари учун ташкил этилган алоҳида бурчаклар ҳам ходимларнинг меҳнатларида бўлган эътиборлари кучли эканлигини амалда кўрсатиб турибди.

Биз мўъжазгина қошададан чиқар эканмиз, мазкур ҚВПнинг бунёд этилишида меҳнати сингган қурилиш муҳандиси Алишер Қўчқорбоевни учратдик. Саховатпеша инсон халқ учун қилган меҳнатларини нихоятда камтарлик билан тилга олди.

Тоғларга туташ бўлган сўлим Нанай қишлоғи ортда қолар экан, ҚВПда шифокор ва ҳамширалар ҳамда аҳолининг ўз кучи, матонати билан амалга оширилаётган ишларига қанчалик юксак баҳо берсакда, барибир камлик қилади. Қилинган меҳнатларнинг ақсариёти уларнинг кўли меҳнати, пешона териси билан яратилганлиги кўзга аққол ташланиб турибди.

Дарҳақиқат, бутун вужуди меҳнат завқи билан тўлиб-тошган, юрагида жасорат ўти жўшиб яшаётган халқимиз саломатлиги йўлида бор куч-ғайратларини аямётган «Қайроқи» қишлоқ врачлик пунктининг аҳил жамоасининг келгусидаги ишларига зафарлар тилаб қоламиз.

МЕҲНАТЛАРИ САМАРАСИНИ КЎРИБ

Равон йўллар бўйлаб машинада кетар эканмиз, Қосимжон ака Нанай қишлоғи ва унинг аҳолиси тўғрисида маълумот бериб, бу ҳудуд Қирғизистон давлати билан чегарадош эканлигини таъкидлади. Ҳақиқатан ҳам, табиати нақадар гўзал, фусункор тоғларнинг кўрки, сўлим об-ҳавоси инсон бахридиллини очиб, шу ерликларга бўлган меҳр-муҳаббатни уйғота олар экан. Узоқ масофадан сўнг, биз «Қайроқи» қишлоқ врачлик пунктига етиб келдик. Ушбу даргоҳ остонаси томон қадам қўяр эканмиз, гўёки бизга шаҳар қиёфасини эслатувчи, ўзгача бир муҳит акс этган гўзал ва сўлим қошада кириб борганлигимизнинг гувоҳи бўлдик. Бизни муассасанинг жонкуяр врач Аҳмадхон Жалолов ҳамда меҳнатсевар ҳамшира Асила Отахоновалар ҳўш кайфиятда кутиб олдилар.

Қишлоқ врачлик пунктининг

ҚВПмиз ходимларига мурожаат қиламан. Барака топишин, бахтимизга ана шундай меҳрибон, чакқон, таърибали шифокор ва ҳамширалар борки, уларнинг кўрсатган ёрдамлари туфайли дардим анча енгиллашади. Энг яхйиси, узоғимиз яқин бўлди. Олдинлари қишлоқ участкаси ёки туман шифохонасига борар эдик. Эндилқда эса мазкур муассасанинг замонавий қиёфада яратилганлиги ҳаммамиз учун қувонарли ҳолга айланди.

Нанай қишлоғи аҳолисининг саломатлиги йўлида 30 йилдан буюн фаолият юритиб келаётган Аҳмадхон Жалолов билан суҳбатлашганимизда, фидойи инсоннинг ўз касбининг моҳир устаси эканлигига ана бир қарра ишонч ҳосил қилдик.

— «Қайроқи» қишлоқ врачлик пунктимиз 1999 йилда ФАПдан иккинчи тилдаги ҚВПга айлантирилди. Ҳудудда 2681 та аҳоли истиқомат қилади. Уларга 2 та

хукмини суради. Шунинг учун нафас йўллари бўйича кечадаги касалликлар аҳоли орасида доимий учраб туради. Бундан ташқари, шу кунларда долзарб муаммо бўлган камқонлик касаллиги ҳам халқимизга таҳдид солиб турибди. Биз доимий равишда муассасада эмас, балки аҳоли орасида кўпроқ бўлиб, улардаги мавжуд касалликлар сабабини ўрганиб, кези келганда ўша ери-нинг ўзида амалий ёрдам беришга ҳаракат қиламиз.

Таъкидлашим жоизки, биз Нанай қишлоғи фуқаролар йиғини, мактаблар, шунингдек, қишлоқ участка шифохонасининг ходимлари билан ҳамкорликда иш олиб борамиз. Шу туфайли аҳоли орасида турли хилдаги касалликлар кўрсаткичи қамайган.

Ниятимиз аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиб, касалликларнинг олдини олиш ва уларнинг тиббиётга бўлган ишончларини оширишди.

ҚВП мудираси Дилфуза Исомиддинова вилоят миқёсида ўтказиладиган тадбирда шифокор этаётганлиги сабабли айнан муассасани ўзида суҳбатда бўла олмадик. Раҳбар бўлмаса-да айрим меъёрий ҳужжатлар билан танишишимиз кераклигини айтганда Аҳмадхон ака йўқ демасдан мудира хонасининг жавониди тартиб билан тартиб қўйилган тахталли ҳужжатларни олдимизга қўйди. Ҳужжатларни кўздан кечи-рар эканмиз, муассасанинг Низоми, Вазирлар Маҳкамаси ва

шарт-шароити билан танишиб чиқар эканмиз, яратилган барча имкониятлар бугунги кун талаб даражасида эканлигини амин бўлдик. Мавжуд имкониятлар акс этган хоналарни кўздан кечириш давомида кунлик стационар шароитида даволанаётган 48 ёшли Фарҳод Аҳмадалиев билан суҳбатда бўлдик.

— 20 йилдан буюн ҳайдовчилик вазифасида ишлайман. Тўрт йилдирки, остеохондроз касаллиги билан оғриб келаман. Ўзимни ноҳўш сезсам, дарҳол

шифокор ва 5 нафар ҳамшира хизмат кўрсатиб келаюми. Аввало, биздек инсонлар меҳнатига ғамхўрлик назари ва эътибор кўзи билан қараётган Президентимиз, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг мутасадди раҳбарларига ўз миннатдорчилигимни билдираман. Қачонки, меҳнатингиз қўллаб-қувватлансагина, касбингизга бўлган иштиёқингиз янада ортаверар экан. Аҳоли учун тоғ-ён бағрларида яшаш осон эмас. Чунки, тоғлик зона салқин бўлиб, 4-5 ой давомида киш ўз

2005 йилнинг 15 сентябрь куни тиббиёт ходимлари ўртасида ўтказилган иккала тадбирнинг ҳам мазмун-моҳияти давлат дастурининг айна негизи эканлигига амин бўлди. «2005 йилнинг намунали кишлоқ врачлик пункти» кўрик-танлови ҳамда «Саломатлик ўн кунлиги» каби тадбирларнинг ўтказилиши тиббиёт ходимларининг нақадар шижоатга бой эканликларини кўрсата олди, десак янглишмаган бўламиз...

Қалблари ҳаяжонга тўла наманганлик тиббиёт ходимлари Алишер Навоий номидаги Наманган вилоят мусикали драма ва комедия театри биноси ёнида кўтаринки руҳда «ким биринчи ўрин соҳиби бўлар экан» дея ўзаро суҳбатлашди. Вақт — олий ҳакам, деганларидек, иштирокчилар ва томошабинлар театр биносига ташриф буюрдилар. Байрамонга безатилган қоснонада 11 та тумандан ташриф буюрган кишлоқ врачлик пунктларининг кўргазмали чиқишлари, фото лавҳаларнинг акс эттирилганлиги бирлашма бўғинда олиб борилаётган фаолиятларнинг мезони баланд эканлигига ишонч ҳосил қиласиз. Бутун меҳрини, қалб қўрини халқ саломатлигига бағишлаган тиббиёт ходимлари ва меҳмонлар тадбирлар залига тақдиф қилинди. Саҳнадаги бошловчиларнинг шеърӣ мисралари шифокор ҳамда ҳамшираларимизнинг меҳнатига бўлган эътиборни ифода этар экан, қатнашчиларни беҳтёр тўлқинлантириб юборди. Ушбу тадбир ўтказилишидан бир неча кун олдин вилоятдаги кишлоқ

врачлик пунктлари орасида «Йилнинг намунали кишлоқ врачлик пункти» кўрик-танловининг биринчи босқичи бўлиб ўтган экан. Одил ҳакамларнинг назорат ва текширувларидан сўнг танловнинг якуний босқичи бўлиб ўтди.

Тадбирни Наманган вилояти ҳокими, Ўзбекистон Республикаси Сенати аъзоси Икромхон Нажмиддинов кириш сўзи билан очиб, вилоят тиббиёт тизимида олиб борилаётган фаолиятлар хусусида тўхталиб ўтди. Сўнгра голибликни қўлга киритган кишлоқ врачлик пунктларига олий мукофот ҳамда қимматбаҳо совғалар топшириш маросими бошланди. Ҳа, албатта, голиблик шохсупасидан ўрин олиш осон кечмади. Чунки, кишлоқ врачлик пунктларининг қурилиши, жиҳозланиши, кадрлар билан таъминланиши, аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизматнинг сифат ва самарадорлиги инobatга олинди.

Кўрик-танловнинг вилоят ҳакамлар ҳайъати унда иштирок

этган барча жамоалар фаолиятини, танлов Низомидаги шартларнинг бажарилишини атрофлича ўрганиб чиқди ҳамда вилоят комиссияси ўз хулосаларини махсус хатхилдларда тақдим этишди.

Адолатли мезон асосида баҳоланган учинчи ўрин соҳиблари

Кўрик-танлов

АДОЛАТЛИ МЕЗОН АСОСИДА

Ҳар бир вилоятнинг ўзига хос об-ҳавоси инсон қалбига туташ бўлган бетақрор дунё гўзалликлари томон чорлайди. Ана шундай ўзининг тароватли, мафтункор, хушманзара табияти билан кишини ҳайратда қолдирадиган гуллар шаҳри аталмиш Наманганнинг сервискор тоғлари-ю, қир-адирлари ҳар бир инсонни мўъжизалар оламига етаклайди. Биз хизмат сафари давомида кўплаб ажойиб тадбирларнинг гувоҳи бўлдиқ.

бўлимиш Норин тумани «Хўжаобод» кишлоқ врачлик пункти жамоасига Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Асомиддин Комилов видеокиликни ҳамда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят бўлими кенгаши томонидан ажратилган 100 минг сўм пул мукофотини топширди. Иккинчи ўрин эса Поп туманининг «Хўжаобод» кишлоқ врачлик пунктига насиб этди. Ўзбекистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши раиси, Сенат аъзоси Ботир Убайдуллаев голиб жамоага компьютер жиҳозлари ҳамда «Камолот» ёшлар иж-

ни интизорлик билан кутишарди ва ният орзиқиб қутилган дақиқалар етиб келди. Саҳнага вилоят ҳокими Икромхон Нажмиддинов тақдиф қилинди. Вилоятнинг энг чекка тоғли ҳудудда, Қирғизистон чегарасида ўзининг мардонавор меҳнати билан эл-юрт ишончини оқлаётган Янгиқўрғон туманининг «Қайроқи» кишлоқ врачлик пунктининг аҳил жамоасига биринчи ўриннинг берилганлиги тадбир қатнашчилари ва иштирокчиларини беҳад қувонтирди. Бу албатта, бежиз эмас. Чунки, кишлоқ врачлик пунктининг шифокор ва ҳамширалари олти йиллик фаолиятлари давомида техник улловсиз аҳоли орасида маллакали хизмат кўрсатиб келадилар. Яъни ният ва истақлар билан вилоят ҳокими Икромхон Нажмиддинов фахрий ўрин эгаларига «ДАМАС» автомашинаси калитини ҳамда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят бўлими кенгаши томонидан ажратилган 300 минг сўм пул мукофотини жамоа вақилларига тантанали равишда топширди.

Қалблари олам-олам қувончга тўлган иштирокчиларнинг қувончи чексиз эди. Президентимиз Ислам Каримовнинг тиббиёт ходимлари меҳнатига бўлган эътиборининг вилоят миқёсида раҳбарликлар томонидан қўллаб-қувватланиши тиббиёт ходимларини ўз касбларига бўлган меҳр ва иштиёқларини янада оширди.

Тадбир сўнггида Наманган вилоятининг танлики хонандалари қатнашчилар дилига манзур бўлган қўшиқ ҳамда қалбларини ром этгувчи дирижор рақслари билан даврга байрамонга руҳ олиб кирдилар.

Аҳоли кенг қатламларининг жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишини, айниқса, болаларни спортга жалб этишни фаоллаштириш, мусобақалар, оммавий спорт ва соғломлаштириш тадбирларини ўтказишни ташкил этиш ишларини амалга ошириш.
«Сихат-саломатлик йили» Давлат дастуридан.

Жорий йилнинг 14 сентябрь куни Республика шойишлич тиббий ёрдам илмий маркази Наманган вилоят филиалининг ёзги уйингоҳида «Сихат-саломатлик йили»га бағишлаб, «Саломатлик ўн кунлиги» тадбирлари доирасида «Ибн Сино жамғармаси соврини учун» вилоятдаги тиббиёт ходимлари ўртасида ўтказилган спорт мусобақалари голибларига ҳомий ташкилотларнинг қимматбаҳо совғалари топширилди.

Тадбирни Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг бошлиғи М. Вакқосов кириш сўзи билан очиб, тиббиёт ходимларининг спортга бўлган иштиёқлари ниятда баланд эканлиги ва уларнинг соғлиғи учун муҳим эканлигини таъкидлаб ўтди.

Спорт инсон соғлиғи учун муҳим аҳамият касб этиши, ҳеч биримизга сир эмас. Ушбу сўзни тилга олишнинг билан вужудингда ички жўшқинлик барқ ургандек бўлади. Кейинги йилларда жисмоний тарбия ва спортга бўлган қизиқиш катта-ю кичики эътиборсиз қолдиргани йўқ. Қайси спорт масканига қарамағ, ёшлар ва катталарни футбол, волейбол, теннис, шахмат, шашка, қўлтўпи ўйнаётганликлари, кураш тушаётганликлари ва завқ билан югуриб кетаётганликларини қўриб, хурсанд бўлиб кетасан киши. Айниқса, бу йилнинг ўзига хос номланиши инсонларни спортга бўлган қизиқишини янада қамол топтирди. Ана шундай баркамоллик сари интилаётган спортчилар республикада фаолият юритаётган тиббиёт ходимларини ҳам руҳлантириб юборди. Шу жумладан, Наманган вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига қарашли бўлган тиббиёт муассасаларида спорт мусобақалари бўйича беллашувлар бўлиб, айнан футбол ва енгил атлетика турида ўтказилган мусобақалар ўзига хос чаққонлик билан ўтди.

САЛОМАТЛИК ПОСБОНЛАРИ МАЙДОНДА

Азалдан футбол ўйини жони-дилидан севган мухлислардаги нигоҳи қўриб, майдонга тушиб футбол ўйнаб кетгин келади. Вилоятнинг 11 та туман ҳудудий тиббиёт бирлашмасидаги жамоалар ўзаро беллашиб, мусобақанинг финал босқичига йўланма олишди. Бир-бирига рақобатдош бўлган иккала жамоанинг ўйинини томоша қилар эканмиз, тиббиёт ходимларидан ҳам етук футболчилар чиқишига

кўнглимизда заррача ҳам шубҳа қолмади. Майдонда куч синашгаётган Норин туман ҳудудий тиббиёт бирлашмаси ҳамда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси жамоаларининг ҳайқирлиқ, рақобатли ўйинлари томошабинлар қалбини забт этди.

Охири сонияда Норин тумани ҳудудий тиббиёт бирлашмасининг ҳаракатчан футболчилари 2:0 ҳисобида рақибларини ортда қолдирдилар. Енгил атлетика бўйича 1 километрга эркаклар ҳамда 500 метрга аёллар белгиланган масофани муваффақиятли босиб ўтдилар. Таъкидлаш жоизки, югурганлар орасида ёши улғу инсонларнинг борлиги ҳам спортга бўлган қизиқишининг яна бир қарра устунлигини кўрсата олди.

Тадбир сўнггида голиблар аниқланиб, уларга Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари А. Комилов ҳамда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг бошлиғи М. Вакқосовлар ҳомий ташкилотлар томонидан тақдим этилган қимматбаҳо совғаларни топширдилар.

ҲАР НАРСАГА ҚОДИР ШИФОКОР

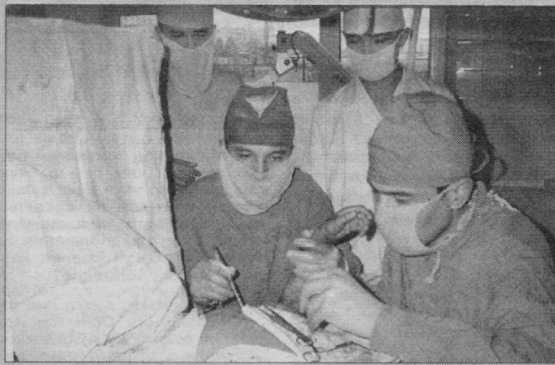
РШТЭИМ

НАМАНГАН
ВИЛОЯТ ФИЛИАЛИ

Республикада энг нуфузли тиббиёт муассасаларидан бири бўлиб қолган РШТЭИМнинг ташкил этилиши бугунги кунда ўзининг юқори даражадаги салоҳиятини кўрсатмоқда. Айниқса, унинг виллоятлардаги замонавий филиалларини кўриб кўз қувонади. Беморларга кўрсатиладиган сифатли тиббий хизматлардан эса мамнун бўлиб кетасан киши. Ҳар бир виллоятдаги филиалда бўлганимда малакали кадрлар томонидан изчиллик билан олиб бориладиган жараёнларга қараб, улардаги истеъдод нечоғлик юқори эканлигига гувоҳ бўлдим. Бундан ташқари, диққатимни шу нарса жалб қилдики, жаҳон андозасига мос равишда бунёд этилган филиалларнинг ички ва ташқи кўриниши инсон ақлини дол қолдирадиган даражада. Шунингдек, муассасалардаги замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан таъминланиб, унда тажрибали кадрларнинг чаққонлик ва ҳушёрлик билан фаолият юргизаётганликлари ҳам бундан мустасно эмас. Ана шундай барча имкониятларга эга бўлган ва етук мутахассислар билан таъминланган РШТЭИМ Наманган виллоят филиалининг ҳам ўрни ўзгачадир. Келинг яхшии марказ ҳақида филиал директори Баркамол Исоқовнинг фикрларига эътибор берайлик.

Изчил жараён

Бир пайтлар чет давлатларда кучли тиббиёт мутахассислари бўлиб, турли даражадаги оғир операцияларни амалга оширадиган экан, деган олашумул гаплар қулғимизга тез-тез чалинарди. Қарангки, вақт ҳар бир нарсага олий ҳакам деганларидек, тиббиётда амалга оширилиши мушкул бўлган оғир жараёнлар кўз очиб юмгунча, юртимиз шифо масканларида ўз аксини топа бошлади. Суратта бир эътибор беринг-а. Уни кўриб даҳшатга тушиб кетганлигингиз табиий. Ҳар биримизнинг хаёлимиздан бу узилган қўлини танага қайта улаш мумкинми, деган фикр ўтади. Ҳа, албатта. Бундай оғир жараёнларни амалга оширишда Ўзбекистон шифокорларининг ҳам тажрибаларига тан берса арзийди. РШТЭИМ ҳамда унинг филиаллари жумладан, Наманган виллоят филиалида ҳам ана шундай ва ундан ҳам мураккаброк жарроҳлик амалиётлари ўтказилмоқда. Қон-томир жарроҳлиги, травматология ва микрохирургия бўлимларининг мутахассислари томонидан 7-8 соат давомида ўтказилган жарроҳлик амалиёти муваффақиятли чиқди. Суратда кўриб турганингиздек, ушбу беморнинг қўли ўз ҳолига қайтди.

Барчамизга маълумки, Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан сўнг, қисқа муддат ўтса-да, асрларга татигулик ижобий ишлар амалга оширилди. Жамиятимиздаги мавжуд соҳаларнинг ҳаммасида туб ўзгаришлар ясалди. Жумладан, биргина соғлиқни сақлаш тизимида олиб бориладиган ва қўлга киритиладиган муваффақиятларга назар ташлайлик.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 10 ноябрдаги ПФ-2107-сонли "Республика соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури тўғрисида"ги Фармони асосида тuzилган Республика мувофиқлаштирувчи кенгаши йиғилишининг 1999 йил 9 январдаги 18-сонли буйруғига асосан, виллоят ҳокимлиги соғлиқни сақлаш бошқармасининг 1999 йил 2 февралдаги 22/1-сонли буйруғи билан 480 ўринли собиқ виллоят кўп соҳали шифохонаси ўрнида 350 ўринга мўлжалланган Республика шoshiлини тиббий ёрдам илмий марказининг Наманган виллоят филиали ташкил этилди.

Эндиликда эса мазкур филиал виллоят тиббий муассасалари учун ташкилий-услубий марказ бўлиб, виллоят аҳолисига юқори малакали ихтисослашган шoshiлини тиббий ёрдам кўрсатмоқда. Шунингдек, 350 ўринга мўлжалланган марказимиз куйидаги 20 та клиник-диагностика бўлимларидан, яъни болалар стоматик бўлими (30), болалар жарроҳлиги (20), абдоминал жарроҳлик (45), урология (20), гинекология (20), кўкрак ва қон-томир жарроҳлиги (30), болалар реанимация ва анестезиология бўлими (12), куйганлар ва захарланганлар (40), барвақт реабилитация (40), шoshiлини кардиология (30), шoshiлини неврология (30), қўша мураккаб шикастлар ва нейрохирургия (25), травматология (20), терапевтик реанимация (12), хирургик реанимация (10), нейрореанимация (8) бўлимлари, қабулхона, рентген диагно-

стика бўлими, клиник ва биохимик лаборатория, қон қуйиш бўлими ҳамда амалиётлар мажмуасидан иборат бўлиб, унда 201 нафар шифокор ва 701 нафар ҳамшира халқимиз саломатлиги йўлида фаолият олиб бормоқда. Албатта ана шундай шoshiлини тиббий ёрдам тизимининг ташкил этилиши ҳар бир тиббиёт ходимидан доимий равишда малакасини ошириб бориши ҳамда ўта кучли тажриба ва маҳоратга эга бўлишини талаб этади. Шу боис, ўтган 2000-2004 йиллар давомида 32 нафар шифокор Москва ва Санкт-Петербург шаҳарларида, 1 нафар шифокор Тур-

кия давлатида, 1 нафар ҳамшира Япония давлатида бўлишиб, ўзларининг билим доираларини кенгайтириб қайтишди. Бундан ташқари, 124 нафар шифокорларимиз турли соҳалар бўйича Республика шoshiлини тиббий ёрдам илмий марказининг бўлимларида, 51 нафар шифокор эса сайёр циклларида малакаларини оширдилар. 2004 йилнинг сир-апрель ойларида марказнинг икки нафар шифокори, яъни кардиолог Б. Юнусов ва рентгенохирург А. Жалиловлар Москва шаҳридаги А. Бакулев номли Юрак қон-томир жарроҳлиги марказида бўлишиб, бир ой давомида ўз билимларини янада мустаҳкамлаб қайтидилар ва жаҳон андозасига мос сертификат ва гувоҳномалар олишга муяссар бўлдилар. Шу билан бирга ҳамшираларимиздан 504 нафари турли мутахассисликлар бўйича назарий билимларини янада мустаҳкамлашга эришдилар. Бу эса биз учун катта ютуқдир.

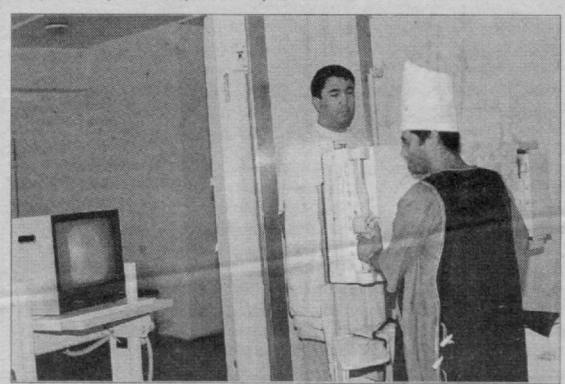
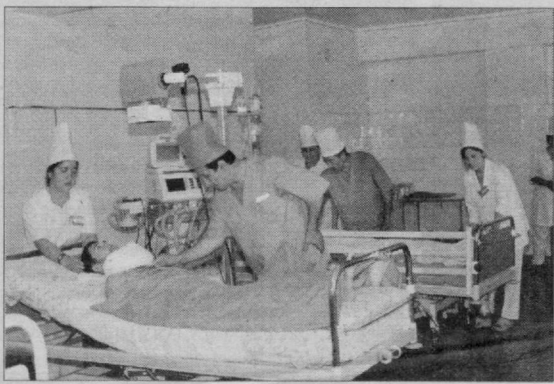
Шундай экан, биз бундай кадрларни доимо қўллаб-қувватласак, келажақда улардан ажойиб мутахассислар етишиб чиқади. Хуллас, биз ана шуларни ўйлаб ҳамда айни пайтда юрак қон-томир хасталиклари билан оғирган беморларнинг кўпайиётганлиги ва ушбу беморлар ичида коронар ўлим кўрсаткичи юқорилигини инобатга олиб, саккиз нафар интилувчан шифокор-

ларимизни функционал диагностика, кардиология, кардиореанимация, рентгенохирургия ва тез тиббий ёрдам соҳаларини янада ривожлантириш мақсадида Новосибирск шаҳар соғлиқни сақлаш департаменти билан шартнома тузиб, Россия давлати, Новосибирск виллоят клиник кардиологик диспансери ва Новосибирск виллоят диагностика марказида узок муддатли малака оширишлари имконияти яратиб бердик.

Бугунги кунда ушбу шифокорларимиз ривожланган мамлакатларда ишлаб чиқарилган замонавий "Сименс" рентген, "Хиролукс" ангиографи, "Херман" ва "Карл Шторц" лапароскоплари,

"Алоқа" ҳамда "Эн Вайзер" каби ультратовуш диагностика аппаратурлари ёрдамида беморларга аниқ ташхис қўйиб, ҳозирги замон талаблари доирасида фаолият юртимокда. Бундан ташқари, 2002 йилнинг август ойида АҚШ ҳукумати томонидан 2,5 миллион АҚШ доллари атрофидаги миқдорда мурувват ёрдами сифатида ажратилган монитор дефибриллятор билан, кардиоимонитор, трахеостомик йиғмалар, коагулятор, операция учун столлар, реанимацион тележка, стоматологик кресло йиғмалари билан, сунъий нафас олдириш аппарати, стерилизатор, кўча рентген аппарат ва бошқа тиббий асбоб-ускуналар ҳамда замонавий тиббий жиҳозлар келтирилди ва барча бўлимлар жиҳозланиб, ўтган давр мобайнида юздан ортқ янги диагностика ва даволаш усуллари амалиётга татбиқ этилди.

Билимлар доирасини янада кенгайтириш ва хорижий мамлакатларнинг тиббий тизимининг турли соҳа мутахассислари билан тажриба алмашиш мақсадида марказимизда қўллаб илмий-амалий конференция ва мактаб семинарлари ўтказилди. Жумладан, 2001 йилнинг 28 апрель куни Республика эндокринологларнинг "Замонавий эндокринологиянинг долзарб масалалари" мавзусидаги илмий-амалий конференция, шу йилнинг 8-22 ноябрь кунлари Россия Федерацияси олимлари иштирокида "Шoshiлини хирургия ва гинекологияда лапароскопик технологиялар" мавзусида 2-Республика мактаб семинари, 2002 йил 1-15 ноябрь кунлари "Гастроэнтерология ва гепатологиянинг долзарб муаммолари" мавзусида Республика мактаб семинари, 2003 йилнинг 19-25 май кунларида "Қўша мураккаб шикастларда шoshiлини тиббий ёрдамни ташкил этиш асослари" мавзусида 1-Республика мактаб семинари Россия Федерацияси мутахассислари билан ҳамкорликда ўтказилди. Шунингдек, 2003 йилнинг июнь ойида Украина олимлари иштирокида ультратовуш диагностикаси бўйича мактаб семинари ўтказилган бўлса, 2004 йилнинг 6-10 декабрь кунларида "Шoshiлини тиббий ёрдамда нейрохирургиянинг замонавий йўналишлари" мавзусидаги 2-Республика илмий-амалий ўқув семинари бўлиб ўтди. Албатта, бундай тадбирларни ўтказиш келажақда тиббиёт тизимида янгилик яратиш ва уни ҳаётга татбиқ этишда мустаҳкам пойдевор ясайди.

Юракни асранг

— Келинг, марказнинг қисқа вақт ичида аҳолига хизмат кўрсатиш сифати билан боғлиқ кўлга киритилган ютуқлар, шифохонадаги фаолиятлар хусусида фикрлашсак.

— Тиббиётнинг барча соҳалари ичида юрак хасталиклари билан ишлаш анча мушкуллик туғдиради. Чунки, организмлар ичида энг нозик ва мураккаб аъзо бу юрак ҳисобланади. Шундай экан, бу аъзони даволаш учун биринчи галда етарли тиббий жиҳозлар ва малакали кадрлар бўлиши ҳам асосий талаблар сирасига киришиши вазиятнинг ўзи тақозо этади. Вилоятимизда бугун амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча жаҳаларида йўлга қўйлаётган ислохотлар айна пайтда халқимизнинг фаровон яшashi учун асосдир. Бу борада эса «Сиҳат-саломатлик йили» Давлат дастури асосида талайгина ишларга хотима ясалди. Кўпгина

ҲАЁТ МАМОТ ТИРИКЛИГИ...

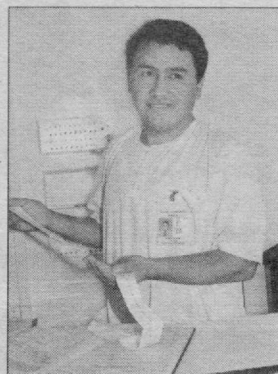
бинолар қайта таъмирланиб, замон талабларига тўла мос келадиган технологиялар билан таъминланди. Авваллари фақатгина кардиология ва юрак ишемик хасталиклари бўлимлари мавжуд бўлган бўлса, эндиликда бир нечта янги бўлимлар ташкил этилди. Ишга туширилган 90 ўринли блокда артериал гипертензия, юрак аритмияси, юрак нуқсонлари ва жадал даволаш бўлимлари янгидан жиҳозланиб, фойдаланиш учун топширилди. Баҳарилган ишлар самарадорлигини биргина 2004 йил мисолида ҳам кўриш мумкин. Марказимиз 80 фоиз ўзини-ўзи молиялаштириш йўлига ўтиб фаолият юритмоқда. Утган йили қўрилиш-таъмирлаш ишлари баҳарилганлигига қарамай ўринлар сони 50

фоизга ишлагани ҳолда, режа 102 фоизга баҳарилди. Топилган маблағ эса 39 миллион 691 минг сўмни ташкил қилган. Шунингдек, имтиёзли беморлар, яқна-ёлғиз қариялар, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг йўлнамаси билан ордер орқали келувчи беморларга бепул хизмат кўрсатиш даражаси янада яхши йўлга қўйилмоқда.

— Етук мутахассислар сафини кенгайтириш давр эътиборидаги мавзу экан, табиийки, бу ҳеч бир раҳбарнинг ўйлантирмасдан қўймайди.

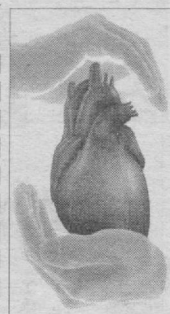
— Президентимиз Ислам Каримов: «Етук раҳбарлар, ёш ва иқтидорли тadbirkorларга ҳамда мутахассисларга кенг йўл очиб бермасдан, уларга таянмасдан туриб, асло олға юрولмаймиз», — деганидек, марказдаги ёш мутахассисларга ва фаолият кўрсатаётган шифокорларнинг билим савияларини оширишга катта эътибор қаратилган. Ҳамкорлик ишларининг авж олиб бораётганлиги кардиология соҳасининг ривож топшида муайян имкониятлар яратмоқда. Эндиликда мутахассислар фақатгина пойтахтимиз ёки бошқа шаҳар марказларидагина эмас, ҳамдўстлик мамлакатларидаги малака ошириш институтларида ҳам билимларини бойитиб келмоқдалар. Жумладан, 2003 йил 2 нафар, 2004 йил 1 нафар шифокор Москва шаҳридаги Бокунев номидаги юрак қон-омир жарроҳлик илмий текшириш институтида, амалдаги Давлат дастурининг биринчи чорагида бир нечта шифокорларимиз республикадаги

иқтисослаштирилган кардиология марказларида таҳсил олиб қайтидилар. Авваллари 4-5 нафар олий тоифали мутахассислар бўлган бўлса, эндиликда уларнинг сони 16 нафарга етди. Кўпгина ходимларимиз фан йўлида тинимсиз изланишлар, янгилликлар сари интилиб, билим салоҳиятларини бойитиб турмоқдалар.

— Маълумки, замонавий тиббий техника ҳам бемор учун, ҳам шифокор учун анча қулайликлар яратиши ва касаллик ташхисини эрта аниқлаш учун муҳим восита ҳисобланади. Бу муаммолар бугун ўзининг қандай ечимини топмоқда?

Ўйлаймизки, кўлга киритилган ютуқлар, муваффақиятлар замирида Осимхон Қосимов айтганидек, баҳамжиҳатлик ётади. Бу йўлдаги ишлар, албатта, халқнинг саломатлигини кўзлаб қилинган самарали меҳнатлардир. Беморлар юрагига қувват, ширинсуханлик билан қалбларга даво бўлаётган марказнинг барча ходимларига фақат улкан муваффақиятлар тилаймиз.

Сафар хизмати давомида Тўрақўрғон марказий шифохонасида ҳам ижобий ишлар амалга оширилаётганлигининг ғувоҳи бўлдик. Шу жумладан, шифохонанинг кардиология бўлимида бўлиб, у ердаги фаолиятлар билан танишдик.

Бўлим бошлиғи Тоҳиржон Алимов бугунги кунда халқимиз орасида юрак касалликларининг кўпайиб бораётганлигини афсус билан тилга олди. Биз бўлим фаолияти ва шароитлари билан танишиб чиқар эканмиз, муассаса 40 ўринга эга бўлиб, беморларга 3 нафар шифокор ва 15 та ҳамшира тиббий хизмат кўрсатиб келаётганини билиб олдик. Ёш талабчан шифокор Тоҳиржон Алимов юрак касаллигининг турли даражаларда намоён бўлиши ҳақида фикр юритар экан, аксарият касалликнинг бошланишига ўзимиз сабабчи эканлигимизни англаб етдик. Чунки, касаллик ружу қилса-да, ўтиб кетади, деган фикрда бўлиб, шифокорга кеч мурожаат қиламиз. Тўғри бугунги кунда иқтисодий қийинчилик ҳар қандай инсонни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Лекин сабр-тоқат қилишга уринамиз, афсуски, оғир ух тортиб, юрагимизга озор бериб қўйганимизни кеч англаймиз. Шунингдек, бўлар-бўлмаста бир-биримизнинг асабимизга тегамиз. Баъзан ноҳақликлар гирдобиди азият чекамиз. Сикилиш ёки ҳаёт ташвишлариданми ичкиликка ружу қўямиз. Гоҳида меъёридан ортиқ меҳнат қилиб ақлий ва жисмоний зўри-

ОЗОР БЕРМАНГ

Ёшим етмишда. Уч йилдирки, юрагим безовта қиладиган бўлиб қолди. Истиқомат қилиб турган ҳудудимдаги шифокорларга мурожаат қилганимда мазкур юрак касалликлари бўлимида даволанишимни айтишди. Мана уч йилдирки, тажрибали шифокор ва ҳамширалар қўлида даволаниб келаяпман. Уларнинг ҳушмуомалалиги, меҳрибонлиги, тажрибага бойлиги мени мана шу даргоҳда шифо топишимга сабабчи бўляпти. Яқинда турмуш ўртоғимнинг ҳам қон босими ошиб, юраги безовталаниб қолди. Ҳозирги кунда иккалаимиз ҳам ушбу бўлимда даволанаямиз. Бир-биридан чаққон, билим ва малакага бой тиббиёт ходимларидан бир умр миннатдоримиз.

Абдуҳалил ота ва Салима ая
РАҲМОНОВЛАР.

қиш туфайли касалликка осонликча дучор бўлганлигимизни ўзимиз билмай қоламиз.

Бемор хоналарини айланиб чиқар эканмиз, ранглари сўлган касалларга қараб, тушқунликка тушиб кетасан киши. Уларни даволаш кардиолог врачлардан ўта масъулият талаб қилишни жуда яхши биламиз. Мутахассис ўша беморнинг ички руҳияти билан яшайди. Мабодро бемор ҳушсиз, юрак уришида бирор-бир хавф сезилса, билингки, шифокор юрагига дарз кетади ва унинг учун бу ҳолат унутилмас армон бўлиб қолади.

Тоҳиржон Алимов «Тез ёрдам» бўлимида ишлаган пайтида мудҳиш бир воқеанинг ўз берганлигини ички афсус билан эслади: «39 йил Б. исмли йигит ишдан қайтаётди, чап томонида кучли оғриқ бўлганини ва йўл-йўлакай дам олиб уйига етиб келганини рафиқасига айтиди. Лекин оила аъзолари унга озгина беварқ бўлишди. Ўзини беҳол сезган бемор «Тез ёрдам» чақиришларини айтиди. Афсуски, биз етиб келганимизда бемор ҳаёт билан видолашаётган эди. Қанча ёрдам кўрсатмайлик, барчаси бейғойда кетди. Кўз ўнгимизда ёш навқирон йигитнинг жонсиз танаси қалбимизни қайғуга солди».

Тоҳиржоннинг касаллик тўғрисида қон куйдириб гапиришлари бежиз эмас эди. У фақат бир нарсани такрорлаши бизни беварқ қолдирмади. Халқнинг тиббий саводхонлигини ошириш муҳим эканлиги юқоридаги воқеаларнинг олдини олишга туртки бўлишини у яна бир бор таъкидлади.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, она ва бола соғлигини мустахкамлаш, репродуктив саломатлигини яхшилаш, тиббий маданиятни ошириш ва оилада турмуш тарзини соғломлаштириш, жисмонан бақувват фарзандлар туғилишини ва уларни баркамол қилиб тарбиялашни таъминлаш лойиҳалари ва тадбирларини амалга ошириш.

«Сихат-саломатлик йили» Давлат дастуридан.

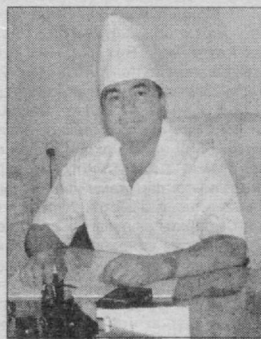
Чакалок ингаси — бу туганмас шодлик ва бахтни неча йиллар интизорлик билан кутган ота-она қувончи қанчалар чексиз бўлса, жажжи гўдак юрагини бағрига босиб, илк сониялардаёқ уни қўлига олган меҳрибон доялар меҳнати нақадар шарафли эканлигини бир сўз билан ифодалашга ожизмиз. Қанчадан-қанча оилаларга фарзанд қувончини улашиб, туғилажак чакалоқнинг нозик вужудидан қучиш, эркалаш, фақатгина ана шундай қасб эгаларининг эзгу ишларидаги буюк бахтдир. Чунки, ҳаммамиз ҳам Оллоҳнинг иродаси билан шу кичик вужудда, она корнида дунёга бўламыз. Вақт-соати этиб, орзиқиб қутулган меҳмон жонқуяр, фидойи акушер-гинекологларнинг савобли ва фахрли меҳнатлари туфайли ёруғ дунё юзини кўради.

Республика Акушерлик ва Гинекология илмий текшириш институти Наманган вилояти филиалида бўлганимизда у ердаги бегуборлик, чакалоқлар йиғиси, ота-оналарнинг самимийлик тўла юзлари, шифокорларнинг қўли-қўлига тегмай янги меҳмонни қарши олаётганликлари, яна қимматли фарзанд қувончи билан оила даврасига қайтаётганлигини кўриб, кўнгил ойнаси яна ёришгудек, бетакрор таассуротларга қўлғаниб кетади. «Бола шодлигидан кўра юксакроқ бахт бормикан, бу дунёда», — дейди Республика Акушерлик ва Гинекология илмий текшириш институти Наманган вилояти филиали директори, тиббиёт фанлари номзоди Рустам Жалолов.

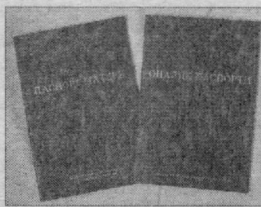
ЮРТИМ САРВАРИ БЎЛАЖОН!

— Жамиятга янги бир гўдакнинг меҳмон бўлиб кириб келиши ҳар биримиз учун қувончли. Чунки, чакалоқ дунёга келди дегани бу — юртимиз равақига ҳизмат қиладиган янги авлод, янги зурриёд яралди, деганидир. Қутлуг даргоҳимиз 1974 йил 8 март куни марказий туғруқхона деб номланган бўлса, 2000 йилда Республика Акушер ва гинекология илмий текшириш институти Наманган вилояти филиалига айлантирилди. Муассасамиз 250 ўринга эга бўлиб, I-II Акушерлик бўлимлари ҳамда ҳомиладорлар патологияси, ихтисослашган ҳомиладорлар патологияси, гинекология, реанимация, чакалоқлар реанимацияси ва қон қушиш, рентген, шунингдек, лаборатория (клиник, биохимик, бактериологик) бўлимлари ма-

ахволи оғирлашган аёлларга юқори малакали хизмат кўрсатади. Таъкидлашим керакки, клиникамизда оналар паспорти мавжуд бўлиб, унда касалликлар тўғрисида қисқача маълумот ҳамда ҳомиладор аёлнинг ҳомиладордан гўдакнинг туғилганича бўлган ривожланиш босқичлари ва чакалоқнинг туғилган кейинги ўсиш даражалари ҳақидаги маълумотлар графиклар асосида берилган бўлиб, ҳомиладор аёл шу давр мобайнидаги барча маълумотларни ёзиб боради. Бу албатта, жуда яхши ҳол. Биз буни амалиётда ўз натижаларини берганлигининг гувоҳи бўлдик. Мутахассис сифатида қўлаб муваффақиятлар тўғрисида гапиришим мумкин, лекин шу билан бир қаторда айрим камчилик ва муаммолар юрагимга таскин бермайди. Клиникамизга Фарғона, Наманган, Андижон ва ҳаттоки, бошқа вилоят ҳамда қўшни республикалардан ҳам ҳомиладор аёллар келишиб, фарзандлик бўлишади. Кейинги пайтларда ҳомиладор аёлларда турли хил касалликлар мавжуд бўлиб, бу она ёки боланинг ўлимига сабабчи бўлмоқда. Айниқса, дунё бўйича глобал муаммо бўлган камқонлиқ касаллиги ҳам аёлларимиз соғлиғига катта раҳна солмоқда. Бундан ташқари, туғруқча этиб келган ҳомиладор аёлларда пре-эклампсия, сурункали пиелонефрит, ўткир респиратор, ўткир бронхит, қандли диабет, ўткир буйрак етишмовчилиги, гипертония, бруцеллёз, туғруқдаги хориоамнионит, бронхопневмония каби касалликларнинг учраётганлиги албатта, ачинарли ҳолдир. Лекин бундай хавф туғдирадиган касалликлар доимий равишда такрорланавермайди. Аммо бунинг учун клиникамизда керакли

чора-тадбирлар кўриб қўйилган. Афсуски, бундай касалликларни олдини олиш ва бу ҳақда тушунчага эга бўлиш халқимиз онгига етарли даражада сингир бормаяди. Ҳомиладор аёлнинг оила аъзолари баъзан тушунишни ҳам истамайдилар. Хозирда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш ишлари бўйича республика миқёсида салоҳиятли ишлар амалга оширил-

моқда. Жажжи фарзанд туғилган, онасининг бағрига берилишининг ўзи она меҳрининг боласига бўлган уйғунлигини оширади. Ҳатто, кичкинтой туғилган, дақиқа ўтмай унга чакалоқ кийимини кийгизишади. Бу эса унинг бу кўриниши жамиятнинг ажралмас бир бўлаги эканлигини ифода этиб туради.

жуд. Бундан ташқари, муассаса қошида аёллар маслаҳатхонаси ҳам фаолият олиб бормоқда. Маслаҳатхона қошида репродуктив соғломлаштириш маркази ҳам жойлашган. Клиникамизда 670 нафар ходим хотин-қизларга тиббий ёрдам кўрсатиб келади. Фаолият давомида акушерлик ва гинекологик жарроҳликларнинг ҳамма турлари ўтказилади. Жумладан, қин орқали экстирпация ва кольпопозез жарроҳликлари тажрибали акушер-гинекологлар томонидан муваффақиятли амалга оширилмоқда. Шу билан бирга муассасада гематологик бригада навбатчилиги ташкил қилинган бўлиб, бу бригадада олий тоифали акушер-гинеколог навбатчилиқда туради ва шаҳар ҳамда тумандаги туғруқхоналарда қон кетиб,

Устоз изидан

ЭЗГУЛИК ОЛАМИДА

Наманган вилоят соғлиқни сақлаш тизимида «Ҳамширалик иши» борасида муайян ишлар амалга оширилди. Тажрибали шифокор Назифа Шарипова бир неча йил давомида вилоятдаги «Ҳамширалик иши»нинг бош мутахассиси ҳамда вилоят Ҳамширалар Ассоциациясининг раиси вазифасида фаолият юритиб келди. Жонқуяр инсоннинг ишбилармонлиги, ташаббускорлиги туфайли вилоятдаги кўп сонли ҳамширалар меҳнатининг мавқеи кўтарилди. Хизмат сафарига бўлган пайтимизда Назифа Шарипова бошқа лавозимга тайинланаётганлигининг гувоҳи бўлдик. 7-8 йиллар давомида «Ҳамширалик иши»нинг оғир босқичларини босиб ўтган Назифа она меҳнатларига назар ташлар эканмиз, қанчадан-қанча ижобий ишларнинг махсулият натижаларини кўрдик. Ўтказилган тадбирлар, семинар ва учрашувлар ҳамда тиббиёт муассасаларида жорий этилган «Ҳамширалик жараёни ва ёзувлари»

амалда татбиқ этилганлиги фидойи шифокорнинг ҳамширалар меҳнатига бўлган ҳурматини ифода эта олди. Айниқса, кадрлар малакасини ошириш, улар меҳнатини қадрлаш, рағбатлантириш борасидаги ишлар ҳам юқори даражада олиб борилган. Жумладан, 15 нафар ҳамширалар Исроил давлатининг етук клиникаларида, бир нафар ҳамшира эса Япония давлатининг JICA агентлиги томонидан тиббиёт муассасаларида бўлишиб, тажрибаларини бойитиб қайтдилар.

Жорий йилнинг 24 август куни Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази Наманган вилоят филиалининг мажлислар залида «Шошилинч тез тиббий ёрдам кўрсатишда ҳамширанинг ўрни» мавзусидаги Республика ўқув семинари бўлиб ўтди. Мазкур семинарда ҳамширалар фаолиятида муҳим бўлган мавзулар бўйича маърузалар тингланб, фикр ва мулоҳазалар билдирилди.

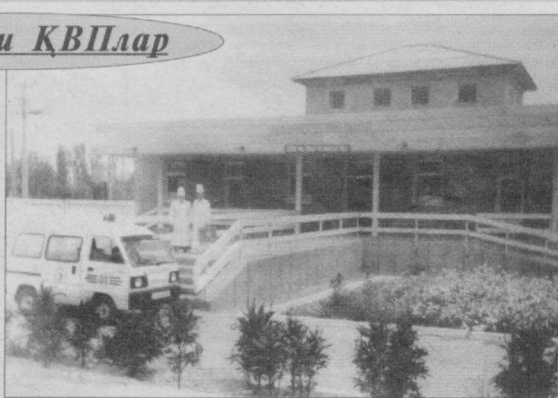

Назифа Шарипова «Ҳамширалик иши» ҳамда вилоят Ҳамширалар Ассоциацияси раиси лавозимини шогирди РШТЭИМ Наманган вилоят филиалининг бош ҳамшираси Райхон Мансуровага топширар экан, бу фаолият давомида тинимсиз меҳнат қилишини, ўз устида мукамал ишлаши лозимлигини таъкидлади. Шогирди Р. Мансурова биргина устози эмас, балки бошқа мутасадди раҳбарларнинг ҳам ишончини оқлаш учун бор билим ва тажрибаларини ишга солишини ҳамда вилоят ҳамширалари ўз салоҳияти билан жаҳонга юз тутаётган ҳамширалар қаторидан жой олишига астойдил ҳаракат қилиш нияти борлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Намунали ҚВПлар

Сафаримиз давомида Тўрақўрган туманида жойлашган «Шоҳидон» кишлоқ врачлик пунктига ташриф буюрдик. Туман марказий шифохонасининг бош шифокори Адхамжон Жўраев билан муассасага кириб борар эканмиз, у ердаги орасталик ҳамда ходимларнинг қўли-қўлига тегмай беморларга қўрсатаётган ёрдамлари диққатимизни ўзига тортди.

Бундан етти йил аввал ташкил этилган ушбу тиббиёт муассасаси худди кеча бунёд этилгандек. Ўзига хос тиббий жихозлар билан таъминланган, Мавжуд хоналардаги шароитлар билан таъминланган, малакали кадрларнинг ниҳоятда чақон, билимга чанқок эканликлари билан англаб етдик. Шу орада масканда фаолият юритаётган умумий амалиёт шифокори Зай-

ХАВАС ҚИЛСА АРЗИГУЛИК

наб Хушматованинг қабулига келган Роҳила аянинг гапига қўлоқ тутдик: «Набирам тўсатдан иситмалаб қолди. Уни тезда шу ерга олиб келдим, Чунки бу ердаги шифокорларнинг хушмуомалалиги, билимдонлиги ҳар қандай касални бир зумда соғайтириб қўйиши турган гап. Шу боис, кишлоғимиз аҳоли булардан жуда миннатдор».

Биз Зайнаб Хушматова билан суҳбатлашар эканмиз, у киши мўъжазгина масканнинг тарихи ва фаолияти тўғрисида тўлқинланиб гапирди.

— ҚВПмиз ҳудудида 5500 нафар аҳоли истиқомат қилади. Уларга уч нафар умумий амалиёт шифокорлари, 11 нафар ҳамширалар тиббий хизмат кўрсатишади. Кун давомида 35-40 дан зиёд беморларни қабул қиламиз. Қўриб турганингиздек, мурожаат этувчилар учун ҳамма шарт-шароитларимиз мавжуд. Шу кунларда ишларимиз жуда кизгин. Чунки, ҳудудимизда пахта йиғим-терим ишлари бошланган. Шу боис, аҳоли орасида тарғибот ишларини мунтазам равишда олиб бормоқдамиз. Ҳамишираларимиз меҳнатини алоҳида таъкидлашни истардим. Деярли аҳоли билан ишлаш кўпроқ ҳамшираларимиз зиммасида. Қўвонарлиси шунки, ёз ойларида мавсумий ва долзарб касалликлар кўрсаткичи кўп қайд этилмади.

Лекин айрим касалликларнинг кўпайиб бораётганлиги

бизни ҳам бефарқ қолдираётгани йўқ. Айниқса, қон босими ошиши, камқонлик каби касалликларнинг аҳоли орасида учраётганлиги ачинарли ҳолдир. Бу борада аҳоли орасида турли мавзуларда суҳбатлар ўтказиб, буклетлар тарқатаёلمиз. Шунингдек, болалар орасида ўткир респиратор касалликларнинг олдини олишда оналар бурчаги ташкил қилиб, ҳафтада бир мартаба давра суҳбати ташкил этганмиз. Биз фаолият юритиш учун мутаассадди раҳбарларнинг қўрсатаётган ғамхўрликлари ва яратётган шарт-шароитлари учун миннатдорчилик билдириб, уларнинг ишончини оқлаш мақсадида барча куч-ғайратимизни аҳоли саломатлигига бағишлаймиз.

Ҳа, албатта 5500 нафар аҳоли билан мулоқотда бўлиш осон эмас. Чунки, тиббиётнинг сир-асорларини тушуниб етадиган инсонлар камчилигини ташкил этади. Кўп ҳолларда уларнинг тиббиётга бўлган ишонсизлиги касалликларни хавфли ҳолатларга олиб келади. Агар улар соғлом турмуш тарзи қоидаларига риоя қилган ҳолда шифокорларга ўз вақтида мурожаат қилсалар ҳар қандай нохуш ҳолатлар юз бермаслиги мумкин. Кейинги пайтларда ҳукуматимизнинг бирламчи бўлган бўлган эътибори ҳам кишлоқ шароитида истиқомат қилаётган аҳолининг соғлиғига қаратилганлиги бежиз эмас. Бунини чин дилдан ҳис қилган тиббиёт ходимлари ўз устида тинимсиз ишлаш ҳамда малака ошириш мақсадида ойлик курсларда билим ва тажрибаларини бойитиб қайтмоқдалар. Мазкур кишлоқ врачлик пунктида уч нафар умумий амалиёт шифокорининг малака ошириб қайтганлиги боис, муассасада кўплаб амалий ишларнинг самарали натижаларини кўрдик. Кираверишдаги қабулхонанинг ўзгача дид билан жойлашгани ундаги касаллик варақаларининг тартиб билан турганлиги ва хушмуомала ҳамширанинг табассуми бемор қалбига илиқлик олиб кириши шубҳасиз.

Муассасадан чиқаётган пайтимизда дам олиш хонасидаги рангли телевизорга кўзимиз тушди. Билсак бу совға экан. Вилоят туманлари орасида бўлиб ўтган «2005 йилнинг намунали кишлоқ врачлик пункти» кўрик-тайловида иштирок этган 11 та туман ичидан фахрли ўринлардан бирини эгаллаганликларини фахр билан айтишди. Қалблари оқ халатларидек беғубор бўлган ушбу кишлоқ врачлик пунктнинг ишлаб турмас, серғайрат ва самимий инсонларига соғлиқ-саломатлик, узок умр тилаб қоламиз.

юритаётган тиббиёт ходимларининг беназир меҳнатларига тахсинлар айтиб қайтдик. Ислохотлар асосида амалга оширилаётган ишларнинг газетамиз саҳифаларидан ўрин олганлиги ҳам фикримиз далилидир. Шунини алоҳида тилга олиш лозимки, кадрлардаги билим ва касбий маҳорат бугунги кун талабига жавоб бера олади. Сўзимизнинг якунида наманганлик тиббиёт ходимларининг муваффақиятлари билан бир қаторда камчилик ва муаммолари борлигини айтиш ҳам жоиз. Чунки, муваффақият бор жойда камчилик ҳам бўлади. Бунини инкор этиб бўлмайди. Лекин вилотда инсон саломатлиги йўлида олиб борилаётган ишларнинг янада раванқ топиб кетишига ишончимиз комил.

Саҳифа материалларини журналист Ибодат СОАТОВА тайёрлади. Суратлар муаллифи Асен НУРАТДИНОВ.

Хабар

ОНАЛАР САЛОМАТЛИГИ УЧУН

Жорий йилнинг 25 августидан 17 сентябрга қадар Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва БМТнинг Аҳолишунослик ва ривожланиш жамғармасининг ўзаро давлат дастури доирасида Наманган вилояти доялари ва умумий амалиёт шифокорлари учун «Репродуктив саломатлиқни муҳофизат қилиш ва замонавий контрацептив воситалар бўйича маслаҳат олиб бориш» мавзусида 24 соатлик семинар машғулотлари ўтказилди.

Бундай семинарни ўтказишдан мақсад, бирламчи тиббий бўғинда аҳолига хизмат кўрсатувчи тиббиёт ходимларининг маслаҳат олиб бориш бўйича амалий кўникмаларини такомиллаштиришдир. Шунингдек, замонавий контрацепция воситалари ҳақида билим бериш, жинсий йўллар орқали юқадиган касалликлар ва уларнинг олдини олиш, аҳолига зарур маслаҳатлар ҳамда миҳоз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида билимлар бериш бизнинг асосий вазифамиз.

Шу боис, мазкур мавзудаги семинар машғулотларини нафақат Наманган вилоятида, балки республикамизнинг барча вилоятларида ўтказиш режалаштирилган ва аста-секинлик билан марказимизнинг тажрибали мутахассислари томонидан олиб борилаётган.

Уйлайманки, бундай тадбирлар келажақда соғлом оналардан соғлом фарзандлар дунёга келишига замин яратад.

Дилфуза ҲАСАНОВА,
Республика Репродуктив
саломатлик маркази директори,
тиббиёт фанлари номзоди.

ТУРОННИНГ ЯНГИ МАВСУМИ

Усмон Носир номидаги Матбаа қоллежида Ўзбектеатр тасарруфидagi Республика Турон ёшлар театр студияси Еркин ва Махмуд Қурбоний қаламига мансуб «Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч қимга қарам бўлмайди» номида мафкуравий мулоқот томошаси билан ўзининг олтинчи мавсумини очди.

Мазкур мафкуравий мулоқот томошасида Исом Иномхўжаев, Феруза Ҳасимова ва Нилуфар Қорабоева сингари талабалар фаол қатнашиб, ўзининг билимдонлиги, эзгулиги билан бошқалардан ажралиб турди. Бундан ташқари ушбу тадбирда «Хадра» маҳалла фаоллари, участка нозир, диний идора ва туман воёга етмаганлар билан ишлаш комиссияси вакиллари иштирок этдилар. Айниқса, маҳалла оқсоқоли Тоҳир Муслимовнинг чиқиши, яъни юқоридаги мавзу бўйича билдирган фикрлари нафақат ўқувчиларда, балки ўқитувчиларда ҳам катта таассурот қолдирди.

Ушбу асар терроризм, диний экстремизм, гиёҳвандлик ва ўз жонига қасд қилиш каби иллатларга қарши бўлиб, танқиди режиссёр, театрининг бадий раҳбари Равшан Ериев томонидан саҳналаштирилган мазкур спектаклнинг асосий ролларини Нодирабегим мукофотининг совриндори Мухтабар Ериева, актрисалардан Лола Толипова ва Нигора Воҳидовалар ижро этишган. Спектаклнинг мусикалари Салоҳиддин Сирожиқдинов томонидан танланган. Шунингдек, ана шундай спектаклларни ишлаб, намойиш этишда театрининг адабий (емакдоши) ҳамкори Эркин Усмоннинг ҳам ҳиссаси катта.

Ҳолмурод РАББАНАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН
СОҒ'ЛИҚИ САҚЛАШ
ЗДРАВООХРАНИШ
УЗБЕКИСТАНА

Газета муассиси:

Ўзбекистон
Республикаси
Соғ'лиқни сақлаш
вазирлиги

Bosh muharrir:
Po'lat MIRPO'LATOV.
Ijrochi muharrir:
Ibodot SOATOVA.

Tahrir hay'ati raisi: F. NAZIROV.

Tahrir hay'ati a'zolari: B. ARIPOV (Bosh muharrir o'rinbosari),
B. ALIMOY, G. ISLOMOVA, O. MIRTAYAYEV,
O. MUHITDINOVA, M. MIRALIYEV (Bosh muharrir o'rinbosari),
B. NIYAZMATOV, F. OQILOV, N. OTABEKOV,
X. RABBANAYEV, R. SOLIXOJAYEVA, N. TOLPOV,
M. TURUMBETOVA, A. UBAYDULLAYEV,
F. FUZAYLOV, N. SHAROPOV.

Manzillimiz: 700060, Toshkent, Oxunboboev ko'chasi, 30-uy, 2-qavat. Tel/faks: 133-57-73; tel. 133-13-22. Gazeta O'zbekiston Respublikasi Matbuot va axborot agentligida 2003-yilning 17-noyabr kuni ro'yxatga olingan, guvohnoma raqami 211. Adadi 9.250 nusxa. O'zbek va rus tillarida chop etiladi. Haftaning seshanba kunlari chiqadi. Maqolalar ko'chirib bosilganda «O'zbekistonda sog'liqni saqlashdan olindi deb ko'rsatilishi shart. Buyurtma f-856.

Gazeta «SHARQ» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi boshmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41. Hajmi 2 bosma tabaq. Format A3. Ofset usulida bosilgan. Gazeta IBM kompyuterida teriladi va sahifalandi. E'lon va bildiruvlardagi fakt hamda dalillarning to'g'riligi ushbu reklama va e'lon beruvchilar mas'uldir.

Sahifalovchi: Baxtiyor GO'SHOQOV.
Boshmaxonaga topshirilish vaqi 19.00.